

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

ВП «Лисичанський педагогічний коледж

ЛНУ імені Тараса Шевченка»

О. П. Літовка

16 Серпень 2021р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

**З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «УКРАЇНСЬКА МОВА»,
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
ДЛЯ АБИТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА БАЗІ 11 КЛАСІВ
(повна загальна середня освіта)
НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ:
013 «ПОЧАТКОВА ОСВІТА»,
012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»,
014«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)»,
014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)»,
061 «ЖУРНАЛІСТИКА»
У 2021 році**

Розроблено цикловою комісією

викладачів загальної філології

Протокол № 7

від «16» 02 2021р.

Голова ц. к. Л. В. Сергієнко

Пояснювальна записка

Програму співбесіди з української мови та літератури розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів та програм для профільного навчання учнів 10-11 класів.

Основна мета вивчення української мови та літератури в навчальних закладах України на сучасному етапі полягає у формуванні всебічно розвиненої, національно свідомої, духовно багатої особистості, яка володіє вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності; набутими знаннями з української літератури.

Під час співбесіди з української мови та літератури абітурієнти повинні виявити такі **знання**:

- змісту мовних / літературних понять і термінів;
- мовних / літературних явищ, закономірностей;
- правил орфографії та пунктуації;
- лінгвістики тексту;
- значення мовних одиниць та особливостей їх функціонування;
- основних стильових тенденцій;
- літературних напрямів, течій, угруповань, їх представників;
- основних теоретико-літературних понять – жанрів, художніх засобів.

Уміння:

- розпізнавати мовні явища й закономірності;
- аналізувати, групувати, класифікувати, систематизувати мовні/літературні явища;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- створювати власні висловлення з певною комунікативною метою;
- аргументовано відстоювати власну думку;
- аналізувати літературний твір чи його уривок;
- виділяти в літературних творах художні засоби;
- визначати тему, мету, композицію художнього твору;
- аналізувати сюжет і його елементи;
- розпізнавати системи віршування, віршові розміри.

Під час підготовки до співбесіди можна використовувати такі матеріали:

1. Підручники та посібники з української мови, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.
2. Підручники та хрестоматії з української літератури, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.
3. Інформаційні матеріали для абітурієнтів, підготовлені профільними фахівцями.

Програма співбесіди з української мови та літератури

Пояснювальна записка

Програму співбесіди з української мови розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5–9 класів (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-6611 від 23.12.2004 р.) та програм для профільного навчання учнів 10–11 класів (рівень стандарту, наказ Міністерства освіти і науки України № 1021 від 28.10.2010 р.).

Зміст програми складається з основних розділів української мови (фонетика, графіка; лексикологія, фразеологія; будова слова, словотвір; морфологія; синтаксис; стилістика; орфоепія; орфографія; розвиток мовлення) та основних розділів української літератури (усна народна творчість; давня українська література; література кінця XVIII – початку XX століття; література XX століття; твори українських письменників-емігрантів; сучасний літературний процес).

Питання до співбесіди з української мови

1. Значення мови в житті суспільства. Українська мова – національна мова українського народу, одна з форм його національної культури.
2. Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови.
3. Поняття про звуковий склад. Звуки мови, їх класифікація.
4. Сучасні орфоепічні норми, їх суспільне значення. Вимова звуків і правопис.
5. Поняття про букву. Українська алфавіт. Співвідношення між буквами та звуками.
6. Слово як основна одиниця лексичної системи. Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів. Синоніми: поняття, значення, особливості використання в різних стилях мови. Антоніми й омоніми в українській мові.
7. Фразеологізми в мовленні. Багатозначність фразеологізмів.
8. Будова слова. Корінь, суфікс, префікс, закінчення – значущі частини слова.
9. Способи словотвору в українській мові.
10. Орфографічні норми. Орфограма. Орфографічне правило. Принципи української орфографії. Уживання м'якого знака. Уживання апострофа.
11. Найголовніші випадки чергування голосних та приголосних звуків.
12. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних і його відображення на письмі.

13. Вимова і правопис префіксів. Правопис суфіксів.
14. Уживання великої букви. Написання слів разом, через дефіс, окремо.
15. Іменник як частина мови. Загальне значення. Морфологічні ознаки. Синтаксична роль.
16. Прикметник як частина мови. Групи прикметників за значенням. Утворення форм ступенів порівняння якісних прикметників.
17. Числівник як частина мови. Відмінювання й правопис числівників.
18. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Відмінювання й правопис займенників.
19. Дієслово як частина мови. Дієслівні форми. Особливості дієприслівника й дієприкметника як форм дієслова. Дієприслівниковий і дієприкметниковий звороти.
20. Прислівник як частина мови. Творення й правопис прислівників.
21. Прийменник як службова частина мови. Уживання та правопис прийменників.
22. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників.
23. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
24. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типи підрядних зв'язків.
25. Речення як основна одиниця синтаксису. Просте речення. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Двоскладне й односкладне речення.
26. Просте ускладнене речення.
27. Складне речення як синтаксична одиниця. Граматичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Складносурядні речення, розділові знаки в них.
28. Складнопідрядні речення, розділові знаки в них.
29. Безсполучникові речення, розділові знаки в них.
30. Функціональні стилі української літературної мови.

Питання до співбесіди з української літератури

1. Які проблеми більше умотивовують поведінку Чіпки – соціальні чи психологічні? (За романом Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»). Як Ви вважаєте, в чому він правий, а в чому ні?
2. Доведіть, що повість І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» є соціально-психологічною. Назвіть героїв, побутові ситуації.
3. Які фольклорні твори Ви можете назвати? Охарактеризуйте фольклор як вид творчості.
4. Які літописні пам'ятки Ви можете назвати? Охарактеризуйте одну з них за змістом.

5. Чому для українців так важлива творчість Т. Шевченка? Що такого він зробив, що ми вважаємо його провісником нації?
6. Які твори Т.Шевченка громадянської тематики Ви знаєте? Охарактеризуйте один з них.
7. Надайте відому Вам інформацію про життєвий шлях Тараса Шевченка.
8. Які твори І.Франка Ви знаєте? Охарактеризуйте один з них.
9. Прочитайте напам'ять вірш з української літератури 19 століття на свій вибір.
- 10.Що таке модернізм? Які твори модернізму Ви знаєте?
- 11.Які модерністські напрямки вам відомі? Охарактеризуйте один із них. Назвіть приклади творів та авторів.
- 12.Розкажіть про театр «корифеїв». Хто з відомих драматургів належав до нього? В чому значення цього театру для української культури?
- 13.Хто такий Мартин Боруля і яку життєву мету він має? Назвіть твір. Автора.
- 14.Яке місце посідає І.Франко для самоусвідомлення українцями себе як нації? Що такого він зробив?
- 15.Назвіть справжнє прізвище Лесі Українки. Розкажіть, як на її розвиток вплинула сім'я?
- 16.Які твори Лесі Українки Ви знаєте? Охарактеризуйте один з них.
- 17.Які психологічні проблеми має герой новели М.Коцюбинського «Intermezzo»? Як він з ними впорався? Кому присвячено твір?
- 18.Який твір М.Коцюбинського називають історією українських Ромео та Джульєтти? Розкажіть короткий зміст твору.
- 19.Який твір розповідає про першу хвилю української еміграції до Канади? Поясніть причину еміграції головного героя та символічну назву твору.
- 20.Поясніть поняття «розстріляне відродження» у зв'язку з літературою. Коли воно відбулось, у чому полягало, хто дав назву поняттю?
- 21.Прочитайте напам'ять один з віршів українських поетів першої половини 20 століття.
- 22.Як показано проблему фанатизму у новелі М.Хвильового «Я(романтика)». Назвіть героїв. Який час показано у новелі?
- 23.Як показано еволюцію світогляду С.Радченка протягом роману «Місто» В.Підмогильного?
- 24.Чи можна назвати супергероєм головного персонажа роману «Тигролови» І.Багряного? Поясніть свою думку ситуаціями з твору. Чи є у романі автобіографічний елемент?
- 25.Що таке «літературне шістдесятництво»? Назвіть причини його появи, представників та розкажіть коротко про подальшу їх долю.

26. Розкажіть напам'ять один вірш представників «шістдесятництва» на свій вибір.
27. Звідки взяла Ліна Костенко історію для свого роману «Маруся Чурай»? Що вона видозмінила у творі стосовно відомого сюжету?
28. Що Ви знаєте про долю В.Стуса? Охарактеризуйте відому Вам поезію автора.
29. Які усмішки Остапа Вишні Ви знаєте? В чому секрет його успіху як гумориста?
30. Розкажіть про відомого Вам письменника рідного краю.

Критерії оцінювання

Для співбесіди пропонуються питання із затвердженого рекомендованого переліку.

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі: а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості; б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу; в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення. Об'єктами оцінювання мають бути:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- Повнота і правильність відповіді.
- Ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.
- Мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь повинна бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Під час співбесіди абітурієнт повинен продемонструвати знання / вміння:

- правил орфографії та пунктуації
- змісту мовних / літературних понять і термінів
- визначати тему, мету, композицію художнього твору
- аналізувати літературний твір чи його уривок.

Результати співбесіди зі вступниками на навчання оцінюються як: «рекомендувати до зарахування» або «не рекомендувати до зарахування».

Рівень	Бали	Характеристика виконаної роботи
I рівень – початковий	1	Вступник може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
	2	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; буде лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
	3	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.

II рівень – середній	4	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
	5	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін.
	6	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
III рівень – достатній.	7	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо.
	8	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, установлювати

		найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обгрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обгрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
IV рівень – високий.	10	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.
	11	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.
	12	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

**Таблиця відповідності
12-бальної шкали оцінювання 200-бальній**

Бали	
12	193 – 200
11	185 – 192
10	176 – 184
9	167 – 175
8	158 – 166
7	149 – 157
6	140 – 148
5	132 – 139
4	124 – 131
3	116 – 123
2	108 – 115
1	101 – 107

**Список рекомендованої літератури
для підготовки до вступного випробування з української мови**

1. Авраменко Олександр. Українська мова та література: Збірник завдань у тестовій формі. – К.: Грамота, 2020.
2. Авраменко Олександр. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: Грамота, 2019.
3. Авраменко Олександр. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: Грамота, 2019.
4. Авраменко Олександр, Тищенко Оксана. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. – К.: Книголав, 2018
5. Дияк О.В, Прудка В. М. Українська мова. Довідник для абітурієнтів та школярів. – К.: Літера ЛТД, 2011.
6. Заболотний О. В. Українська мова і література. Повний курс підготовки до ЗНО. – К.: Літера ЛТД, 2019.

7. Козачук Г.О. Українська мова. Практикум. – К. : Вища школа, 2008.
8. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 2007.
9. Орфографічний словник української мови. – К.: Довіра, 1994.
10. Словник-довідник правопису та слововживання // За ред. В.М. Русанівського. – К., 1996.
11. Словник труднощів української мови/За ред. С.Я. Єрмоленко. – К., 1989.

Список рекомендованої літератури для підготовки до вступного випробування з української літератури

Підручники:

31. Авраменко О.М., Пахаренко В.І. Українська література. Підручники для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту, академічний рівень. – К.: Грамота, 2018.
32. Семенюк Г.Ф., Ткачук М.П., Слоньовська О.В. Українська література. Підручники для 10-11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту, академічний рівень. – К.: Освіта, 2018.

Твори усної народної творчості

33. «Віють вітри» (пісня Марусі Чурай)
34. «За світ встали козаченьки» (пісня Марусі Чурай)
35. «Ой Морозе, Морозенку» (історична пісня)
36. «Чи не той то хміль...» (історична пісня)
37. «Дума про Марусю Богуславку» (народна дума)
38. «Ой летіла стріла» (балада)

Твори давньої української літератури

39. «Повість минулих літ» (уривок про заснування Києва, уривок про помсту княгині Ольги)
40. «Слово про похід Ігорів»
41. «De Libertate» (Григорій Сковорода)
42. «Всякому місту - звичай і права» (Григорій Сковорода)
43. «Бджола та Шершень» (Григорій Сковорода)

Твори літератури кінця XVIII - початку XX ст.

44. «Енеїда» (Іван Котляревський)
45. «Наталка-Полтавка» (Іван Котляревський)
46. «Катерина» (Тарас Шевченко)
47. «Кавказ» (Тарас Шевченко)
48. «Сон (У всякого своя доля...)» (Тарас Шевченко)
49. «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» (Тарас Шевченко)
50. «Заповіт» (Тарас Шевченко)

51. «Чорна рада» (Пантелеймон Куліш)
52. «Кайдашева сім'я» (Іван Нечуй-Левицький)
53. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (Панас Мирний) - 1 та 4 частини
54. «Мартин Боруля» (Іван Карпенко-Карий)
55. «Захар Беркут» (Іван Франко)
56. «Чого являєшся мені у сні?..» (Іван Франко)
57. «Мойсей» (Іван Франко)

Твори літератури ХХ ст.

58. «Тіні забутих предків» (Михайло Коцюбинський) (Купити: паперова версія)
59. «Intermezzo» (Михайло Коцюбинський)
60. «Камінний хрест» (Василь Стефаник)
61. «Valsemélancolique» (Ольга Кобилянська)
62. «Contraspempero!» (Леся Українка)
63. «Лісова пісня» (Леся Українка)
64. «Блакитна Панна» (Микола Вороний)
65. «Чари ночі» (Олександр Олесь)
66. «О слово рідне! Орле скутий!..» (Олександр Олесь)
67. «О, панно Інно...» (Павло Тичина)
68. «Пам'яті тридцяти» (Павло Тичина)
69. «Ви знаєте, як липа шелестить...» (Павло Тичина)
70. «У теплі дні збирання винограду...» (Максим Рильський)
71. «Я (Романтика)» (Микола Хвильовий)
72. «Майстер корабля» (Юрій Яновський)
73. «Любіть Україну!» (Володимир Сосюра)
74. «Місто» (Валер'ян Підмогильний)
75. «Моя автобіографія» (Остап Вишня)
76. «Сом» (Остап Вишня)
77. «Мина Мазайло» (Микола Куліш)
78. «Різдво» (Богдан-Ігор Антонич)
79. «Зачарована Десна» (Олександр Довженко)
80. «Пісня про рушник» (Андрій Малишко)
81. «Ти знаєш, що ти - людина...» (Василь Симоненко)
82. «Задивляюсь у твої зіниці» (Василь Симоненко)
83. «Лебеді материнства» (Василь Симоненко)
84. «Наша мова» (Василь Голобородько)
85. «МодриКамень» (Олесь Гончар) (Купити: електронна, паперова).
86. «Три зозулі з поклоном» (Григор Тютюнник)
87. «Господи, гніву пречистого...» (Василь Стус)
88. «Балада про соняшник» (Іван Драч)

89. «Два кольори» (Дмитро Павличко)
90. «Страшні слова, коли вони мовчать» (Ліна Костенко)
91. «Маруся Чурай» (Ліна Костенко)

Твори українських письменників-емігрантів

92. «Тигролови» (Іван Багряний)
93. «Уривок з поеми» (Євген Маланюк)

Твори письменників рідного краю (на вибір)

Електронні ресурси:

94. <http://www.ukrlib.com.ua/> - бібліотека української літератури
95. <http://www.ukrlit.vn.ua/> - каталог творів українських письменників, аудіо бібліотека
96. <http://www.ukrlit.org/> - твори українських письменників
97. <http://www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html> - електронна бібліотека української літератури
98. <http://www.ukrcenter.com/> - український центр, електронна бібліотека.

Голова екзаменаційної комісії _____